

SPIS TREŚCI

WSTĘP	9
1. PRZEDMIOT, ZAKRES I JĘZYK EKONOMIKI BEZPIECZEŃSTWA	11
1.1. Przesłanki i rodowód powstania	11
1.2. Obiekt i przedmiot badań	13
1.3. Język i metody badawcze	17
1.4. Związki z innymi dyscyplinami	19
1.5. Funkcje i przydatność dyscypliny	20
1.6. Przegląd najważniejszych problemów i ośrodków akademickich zajmujących się tym obszarem wiedzy	21
2. EWOLUCJA ZWIĄZKÓW MIĘDZY OBRONĄ A GOSPODARKĄ	25
2.1. Prehistoria i starożytność (do V w.)	25
2.2. Średniowiecze (V–XV w.)	29
2.3. Geneza kapitalizmu (1450–1750)	33
2.4. Kapitalizm (1750–1914)	35
2.5. Wojny światowe (1914–1945)	37
2.6. Okres powojenny (po 1945 r.)	39
3. WSPÓŁCZESNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW NA RZECZ OBRONNOŚCI	42
3.1. Zagrożenia bezpieczeństwa państwa w XXI wieku	42
3.2. Pojęcie zasobów obronnych i czynniki je określające	44
3.3. Charakterystyka współczesnych zasobów na rzecz obronności	46
4. MODELOWANIE I POMIAR POTENCJAŁU GOSPODARCZO-OBRONNEGO	55
4.1. Uwagi wprowadzające	55
4.2. Teoria potencjału gospodarczo-obronnego	56
4.2.1. Potencjał gospodarczo-obronny podstawą potęgi państw	56
4.2.2. Gospodarka obronna źródłem potencjału gospodarczo-obronnego	57
4.3. Podejścia i metody	58
5. POLITYKA GOSPODARCZO-OBRONNA PAŃSTWA	72
5.1. Zagadnienia wstępne	72
5.2. Polityka gospodarczo-obronna w systemie decyzji gospodarczo-obronnych	73
5.2.1. System decyzji gospodarczo-obronnych	73
5.2.2. Specyfika podejmowania decyzji gospodarczo-obronnych	73
5.2.3. Specyfika polityki gospodarczo-obronnej jako proces podejmowania decyzji	74
5.3. Informacyjne podstawy polityki gospodarczo-obronnej	76
5.3.1. Zasady rachunku optymalizacyjnego w sferze gospodarczo-obronnej	76
5.3.2. Nakłady i efekty w sferze obronnej	78
5.4. Narzędzia polityki gospodarczo-obronnej	80
5.5. Polska polityka gospodarczo-obronna po zimnej wojnie	81
6. WYDATKI WOJSKOWE JAKO STANDARD INFORMACJI GOSPODARCZO-OBRONNEJ PAŃSTWA	85
6.1. Wydatki wojskowe jako zadanie publiczne	85
6.2. Teoria wydatków wojskowych	87
6.3. Praktyczne znaczenie wydatków wojskowych	89
6.4. Współczesne wydatki wojskowe na świecie	92
6.5. Wydatki wojskowe RP na początku XXI w.	95

7. BEZPIECZEŃSTWO EKONOMICZNE PAŃSTWA	100
7.1. Bezpieczeństwo w ekonomicznej perspektywie	100
7.1.1. Potrzeby jako podstawa określania treści bezpieczeństwa	100
7.1.2. Bezpieczeństwo jako dobro publiczne	101
7.2. Definicje i płaszczyzny bezpieczeństwa ekonomicznego państwa	103
7.3. Cechy specyficzne bezpieczeństwa ekonomicznego	107
7.4. Sposoby postrzegania bezpieczeństwa ekonomicznego (zarys systematyki)	109
7.5. Zakres przedmiotowy (poziomy) bezpieczeństwa ekonomicznego	109
7.5.1. Ekonomiczne bezpieczeństwo przedmiotowe	111
7.5.2. Pozytywne i negatywne bezpieczeństwo ekonomiczne	111
7.5.3. Zewnętrzne i wewnętrzne bezpieczeństwo ekonomiczne	113
7.5.4. Bezpieczeństwo ekonomiczne jako stan, proces i sytuacja	113
8. MONITORING ZAGROŻEŃ BEZPIECZEŃSTWA EKONOMICZNEGO	116
8.1. Monitoring zagrożeń gospodarczych – identyfikacja pojęcia	116
8.2. Cel i charakter monitoringu zagrożeń gospodarczych	117
8.3. System monitoringu zagrożeń bezpieczeństwa ekonomicznego Polski	118
8.4. Wyznaczniki i wskaźniki monitorowania bezpieczeństwa	121
9. MIĘDZYNARODOWA WSPÓŁPRACA NAUKOWO-BADAWCZA I NAUKOWO-TECHNICZNA NA RZECZ BEZPIECZEŃSTWA I OBRONNOŚCI	125
9.1. Podstawowe terminy	125
9.2. Podstawy normatywne i strategiczne polityki naukowo-badawczej i naukowo-technicznej w obszarze bezpieczeństwa i obronności	128
9.3. Udział Polski w międzynarodowych programach naukowo-technicznych	132
9.4. Blaski i cienie międzynarodowej współpracy naukowo-badawczej i naukowo-technicznej na rzecz bezpieczeństwa i obronności	135
10. RYNEK UZBROJENIA	138
10.1. Uwarunkowania i specyficzne cechy rynku uzbrojenia	139
10.1.1. Przemysł zbrojeniowy	141
10.1.2. Procesy koncentracji w przemysłach zbrojeniowych	143
10.2. Międzynarodowy handel bronią i jego ograniczenia	149
11. WYSTARCZALNOŚĆ OBRONNA PAŃSTWA W UJĘCIU ANALIZY SYSTEMOWEJ	153
11.1. Zagadnienia wprowadzające	153
11.2. Analiza systemowa	155
11.3. Model wystarczalności obronnej	159
11.4. Dynamika systemowa wydatków na bezpieczeństwo narodowe	161
11.5. Zakończenie	167
12. WĘZŁY GORDYJSKIE W TEORII I PRAKTYCE EKONOMIKI BEZPIECZEŃSTWA	171
12.1. Pojęcie węzła gordyjskiego jako kategorii ekonomiki bezpieczeństwa	171
12.2. Pierwiastki węzłów gordyjskich w teorii ekonomiki bezpieczeństwa	174
12.3. Węzły gordyjskie jako obiekt badawczy ekonomiki bezpieczeństwa	178
13. ROLA I ZADANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ PAŃSTWA NA RZECZ OBRONNOŚCI	193
13.1. Pojęcie infrastruktury technicznej	193
13.2. Elementy infrastruktury technicznej	195
13.2.1. System transportowy	196
13.2.1.1. Transport kołowy	197
13.2.1.2. Transport kolejowy	198
13.2.1.3. Transport wodny	199
13.2.1.4. Transport lotniczy	201
13.2.1.5. Transport przesyłowy	202

13.2.2. System łączności	203
13.2.3. System energetyczny	204
13.2.4. System gospodarki wodnej	205
14. IDENTYFIKACJA BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO	208
14.1. Istota bezpieczeństwa energetycznego	208
14.2. Miejsce i rola bezpieczeństwa energetycznego w bezpieczeństwie ekonomicznym państwa	212
14.3. Pomiar bezpieczeństwa energetycznego państwa	216
14.4. Polityczne i gospodarcze uwarunkowania bezpieczeństwa energetycznego Polski	217
15. POJMOWANIE I MOŻLIWOŚCI KSZTAŁTOWANIA BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCIOWEGO PAŃSTWA W UJĘCIU EKONOMIKI NEOINSTYTUCJONALNEJ	224
15.1. Ekonomia instytucjonalna jako punkt wyjścia do poszukiwania nowej formuły teorii bezpieczeństwa żywnościowego	224
15.2. Próba zarysowania problematyki bezpieczeństwa żywnościowego w ujęciu ekonomiki neoinstytucjonalnej	226
15.3. Polityka bezpieczeństwa żywnościowego i wyznaczniki jej kształtowania	231
16. SPOSOBY KSZTAŁTOWANIA BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	237
16.1. Język i identyfikacja problemu bezpieczeństwa ekologicznego	237
16.2. Kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństw	243
16.3. Bezpieczeństwo międzynarodowe i jego ekologiczny wymiar	248
16.4. Zasady kształtowania bezpieczeństwa ekologicznego	252
17. ROLA I ZADANIA REZERW PAŃSTWOWYCH W KSZTAŁTOWANIU BEZPIECZEŃSTWA EKONOMICZNEGO PAŃSTWA	260
17.1. Rezerwy i ich umiejscowienie w potencjale gospodarczo-obronnym	260
17.2. Przesłanki utrzymywania i tworzenia rezerw państwowych	262
17.3. Istota i funkcje rezerw	265
17.4. Struktura i zadania rezerw państwowych	267
17.5. Regulacje prawne w zakresie rezerw państwowych w Polsce	270
17.6. Kształtowanie bezpieczeństwa ekonomicznego Polski w funkcji rezerw państwowych	271
18. MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA ELEMENTÓW RACHUNKU EKONOMICZNEGO W WOJSKU	277
18.1. Podstawowe definicje i pojęcia dotyczące rachunku ekonomicznego	277
18.2. Istota rachunku ekonomicznego w gospodarce wojskowej	280
18.3. Mierniki ekonomiczne wykorzystywane w procesach podejmowania decyzji gospodarczych w wojsku	284
18.4. Możliwości wykorzystania mierników efektywności w poszczególnych obszarach działalności wojska	287
19. RACHUNEK KOSZT-EFEKT W PROCESIE SZKOLENIA WOJSK	293
19.1. Teoria rachunku kosztów	293
19.2. Zastosowanie elementów rachunku kosztów w wojsku	300
19.3. Wykorzystanie rachunku kosztów w szkoleniu wojsk	304
20. EKONOMICZNE ASPEKTY ARMII ZAWODOWEJ	312
20.1. Uwagi wstępne	312
20.2. Zależność między kosztami a rodzajem systemu wojskowego	313
20.3. Armia zawodowa jako rozsądne rozwiązanie ekonomiczne	314
20.4. Koszty jawne i koszty ukryte	316
20.5. Czynniki sukcesu	318
20.6. Wykorzystanie modeli zachowań wypracowanych w gospodarce rynkowej	319
20.7. Polski program profesjonalizacji sił zbrojnych	320

21. WSPÓŁCZESNE PROBLEMY BEZPIECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO	324
21.1. Identyfikacja problemu bezpieczeństwa informacyjnego	324
21.1.1. Zarządzanie informacją	325
21.1.2. Bezpieczeństwo informacji	327
21.2. Bezpieczeństwo systemu informacyjnego/informatycznego	328
21.3. Zarządzanie bezpieczeństwem	331
21.3.1. Ryzyko	331
21.3.2. Analiza ryzyka	332
21.3.3. Zarządzanie ryzykiem	332
21.3.4. Elektromagnetyczny ulot informacji	332
21.4. Zasoby informacyjne podmiotu gospodarczego	334
21.5. Klasyfikacja bezpieczeństwa	335
22. ZNACZENIE SYSTEMU LOGISTYCZNEGO SIŁ ZBROJNYCH RP DLA OBRONNOŚCI PAŃSTWA	338
22.1. Zarys funkcjonowania systemu logistycznego Sił Zbrojnych RP	338
22.2. Aktualna struktura systemu logistycznego SZ RP	341
22.3. Docelowy model systemu logistycznego SZ RP	343
22.4. Systemy informatyczne w służbie logistyki	347
22.5. Efekty przeprowadzenia zmian	352
23. WYBRANE PROBLEMY EKONOMICZNE SOJUSZU OBRONNEGO	355
23.1. Podstawy ekonomiki sojuszu obronnego – ujęcie ideowe	355
23.2. Współpraca gospodarczo-obronna	358
23.3. Międzynarodowa współpraca w dziedzinie rozwoju technologii	364
23.4. Integracja przemysłu obronnego	365
23.5. Wspólny przemysł obronny a suwerenność państw sojuszniczych	368
24. EKONOMICZNE PROBLEMY WSPÓŁCZESNYCH MISJI POKOJOWYCH	373
24.1. Pojęcie i klasyfikacja misji pokojowych	373
24.2. Wzrost znaczenia misji pokojowych w świecie	376
24.3. Finansowanie misji pokojowych w świecie	380
24.4. Rozwiązania stosowane w zakresie pozyskiwania wybranych zasobów materiałowych w misjach pokojowych	384
24.5. Kontraktowanie usług w misjach pokojowych	386
25. STANDARYZACJA I KODYFIKACJA WYROBÓW OBRONNYCH W NATO	390
25.1. Terminologia z zakresu standaryzacji	390
25.2. Standaryzacja w NATO	392
25.3. System Kodyfikacji NATO (NCS)	395
25.4. Kierunki zmian Systemu Kodyfikacji NATO	400
26. WSPÓŁPRACA PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ Z SIŁAMI ZBROJNYMI RP W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH	406
26.1. Rosnąca ranga zagrożeń o charakterze pozamilitarnym	406
26.2. Język problemu	407
26.3. Uwarunkowania formalnoprawne w zakresie współdziałania struktur organizacyjnych resortu spraw wewnętrznych i administracji z resortem obrony narodowej	410
26.4. Charakterystyka współpracy pomiędzy Państwową Strażą Pożarną a Siłami Zbrojnymi Rzeczypospolitej Polskiej	415
SPIS RYSUNKÓW, SCHEMATÓW, TABEL, WYKRESÓW	421
BIBLIOGRAFIA	424